

GESTURI, CUVINTE ȘI SIMBOLURI ÎN SFÂNTA LITURGHIE

ThDr. Jozef Hal'ko

SFÂNTA LITURGHIE 14. Amvonul

Dragi frați și surori,
tocmai se desfășoară liturgia
cuvântului, care a început prin citirea
Faptelor Apostolilor, care s-a terminat
cu cuvintele: „Cuvântul Domnului.” A
urmat psalmul responsorial, la care
am răspuns. Deci am auzit ceva și la
aceasta am răspuns cu versetul și
apoi a urmat evanghelia, care din nou
începe cu cuvântul „citire” și se
termină cu cuvintele: „Cuvântul
Domnului”.

Toate aceste cuvinte exprimă seriozitatea, pe care o are cuvântul lui Dumnezeu. Fie că este citire din Faptele Apostolilor, fie că este citire din evanghelia – am auzit cuvântul lui Dumnezeu sau Cuvântul Domnului. În afară de aceasta, aici este vorba de ceva pentru urechi, prin care auzim cuvântul, îl percepem ca pe o subliniere a importanței cuvântului lui Dumnezeu. Este important, ca locul și spațiul, în care se prezintă acest cuvânt a lui Dumnezeu să fie de o seriozitate proporțională cuvântului lui Dumnezeu. Și voi în cadrul fiecărei sfinte liturghii percepeți, că aici este un asemenea loc, care se numește amvon, de la care de regulă se citește cuvântul lui Dumnezeu. Ce este amvonul? Ce este acest artefact în această capelă a televiziunii Lux? Ce exprimă?

Ce înseamnă în fiecare biserică?

Amvon în limba greacă înseamnă înălțat, respectiv un loc dominant, din care se prezintă cuvântul lui Dumnezeu. Anabajejn în limba greacă înseamnă înălțare. Dar nu trebuie să fie o înălțare în sensul concret material al cuvântului, poate să însemne dominant.

Avem în Sfânta Scriptură vre-o schițare a faptului, că atunci când se vestește cuvântul lui Dumnezeu trebuie să fie un loc demn, pe care îl vede fiecare și de unde aude fiecare?

Deja în Vechiul Testament avem întâmplarea legiuitorului și a preotului Ezdra, despre care în cartea lui Nehemia citim: „Cunoscătorul Testamentului Ezdra a stat pe o schelă de lemn, care a pregătit-o în acest scop... Și a deschis Ezdra cartea în

fața ochilor întregului popor, stătea de fapt mai sus decât restul poporului. Când a deschis-o, întregul popor s-a ridicat în picioare.”¹

Acesta este primul fragment, care în aceste dependențe spune, că da. Deja în timpurile de demult a fost ca un obicei natural, că dacă cineva anunța ceva important, așa cum citim, stătea în acest timp pe un loc special amenajat, pentru a se sublinia, că despre ceea ce se va vorbi este important. Și aceia, care înțeleg aceasta, concret în cazul cuvântului lui Dumnezeu se ridică, pentru a asculta, pentru a-l percepe.

În evanghelie de exemplu citim, că lângă lacul Genezaret se înghesuia asupra lui Isus mulțimea, pentru că voiau să asculte cuvântul lui Dumnezeu. Isus a văzut lângă mal două bărci, din care au coborât pescarii și spălau mrejele. Isus s-a urcat pe una dintre bărci, care îi aparținea lui Simon și l-a rugat, că să plece puțin de la mal. Apoi, din barcă învăța mulțimile. Putem spune, că, în Noul Testament, acesta este primul amvon. Primul loc vizibil, dominant, de pe care Domnul Isus a putut fi bine văzut și de unde s-a auzit bine.

La fel, când în sinagogă citea fragmente din proroc, din cărțile profeților, citim că ochii tuturor s-au fixat asupra lui. Toți ochii erau ațintiți asupra lui Isus. Această evocă și locul, pe care a stat Isus în sinagogă, de pe care cu toții îl vedeau și în același timp îl putea auzi foarte bine.

Suma sumarum, mă întorc încă o dată la ideea – amvonul este acel loc din care se citește cuvântul lui Dumnezeu, evanghelia, psalmul și se cântă Exsultet în timpul vigiliesi pascale.

Documentele aferente și chiar Misalul Roman – cartea pentru sfânta liturghie, stabilesc foarte clar, care sunt proprietățile pe care ar trebui să le aibă un asemenea loc. Ar trebui să fie rezistent, vizibil, funcțional, demn și decorat proporțional.

Rigid din motivul, că și cuvântul lui Dumnezeu este rigid. Cuprinde puterea lui Dumnezeu. Prin cuvântul lui Dumnezeu primim această putere și aceasta trebuie să o exprime și amvonul prin aceea, că este rigid. Nu este o tejghea mobilă, care o punem undeva deoparte, apoi iar o punem la loc. Nu. Este rigid, un punct fix, pe care cu toții îl văd bine, din care cu toții pot auzi bine. Nu este vorba doar de un lucru practic, dar este vorba și de simbol. Un amvon rigid exprimă fermitatea și puterea cuvântului lui Dumnezeu. Așa cum am mai spus de câteva ori trebuie să fie și vizibil. Aceasta în afara de altele exprimă și universalitatea cuvântului lui Dumnezeu, care este destinat fiecărui om, care se află nu numai în acest spațiu, ci în sensul cuvintelor lui Isus: „Mergeți în toată lumea și

---

¹ Neh 8,4-5

vestiți evanghelia tuturor popoarelor și botezați în numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.” Amvonul vizibil, simbolul universalității ofertei cuvântului lui Dumnezeu, în mod evident trebuie să fie funcțional și să se audă bine din amvon.

Microfonul, care este aici este desigur o problemă tehnică foarte utilă și exprimă, că, cuvântul lui Dumnezeu trebuie să fie bine auzit și noi trebuie să facem totul, ca acest cuvânt a lui Dumnezeu să fie auzit de cât mai mulți oameni și cât mai bine. Când încă nu existau microfoanele, existau moduri, cum să fie amplasat locul de unde predicatorul va predica, încât să se audă cât mai bine de acolo. De exemplu locul, de unde se citește cuvântul și se predică cuvântul lui Dumnezeu este în nișa, unei clădiri. Din acea nișă prin efectul acustic se dispersa foarte bine.

Cu toții putem să ne putem închipui scaunele de predică (așa cum veți în pozele de mai sus), care sunt ridicate în biserici și au deasupra lor un mic acoperiș, deasupra acestuia este de obicei amplasat un porumbel care îl simbolizează pe Duhul Sfânt, ca însuși predicatorul (sau altcineva care prezintă cuvântul lui Dumnezeu) să conștientizeze responsabilitatea care decurge din aceasta, că Duhul Sfânt a inspirat acest cuvânt și trebuie să-l inspire pe predicatorul însuși.

Micul acoperiș deasupra scaunului de predică (amvonul în stilul vechi) are influență, pentru să spunem așa sonorizare, pentru răspândirea sunetului, generează faptul, că sunetul merge în jos, că este amplificat și se poate auzi bine.

Locul care servește pentru vestirea cuvântului lui Dumnezeu trebuie să fie demn, proporțional ornamentat, rigid și desigur trebuie să aibă și nivelul său estetic. Avem aici un amvon frumos, care, după cum vedeți în filmările de pe camera de luat vederi acum în timpul sfinteii liturghii. Este scris pe el Alfa și Omega. Este un cuvânt simplu.

De aici se citește textul, care este codat cu scrisul, de aceea este oportun, că pe acest amvon este scris Alfa și Omega, căci Isus a folosit scrisul ca simbol pentru a exprima cine este el. „Eu sunt Alfa și Omega, începutul și sfârșitul.” Dacă ar trebui să spunem asta în cuvintele unei exprimări moderne: „eu mă ating de toate, eu intru în totul de la A la Z.” De fapt, de la început până la sfârșit iubirea universală, care vrea să pătrundă totul, și să atingă totul. Așa că, frați și surori, aceasta este suma sumarum, altarul cuvântului lui Dumnezeu.

Așa cum de pe altar se împarte euharistie și se frânge pâinea din cer – euharistia – Trupul lui Isus, Sângele lui Isus sub forma pâinii și sub forma vinului, tot așa de pe altarul cuvântului lui Dumnezeu, să spunem așa se frânge și se împarte pâinea cuvântului lui Dumnezeu. Și printre cele care se prezintă pe altarul cuvântului lui Dumnezeu, ceea ce se citește, spune, predică de pe amvon trebuie să ne pregătească pe toți, pentru a primi cât mai profund și a înțelege cât mai bine, ceea ce primim de pe altar, unde se derulează jertfa euharistică. Sunt aici dependențe

spațiale și de importanță, care la prima vedere poate nici nu le conștientizăm, și de aceea, această explicație a noastră, despre frumusețea sfintei liturghii, despre liturghie trebuie să ne pregătească. Poate de astăzi că veți vedea, că sunt aici altarul cuvântului lui Dumnezeu și altarul jertfei euharistice.

Nu sunt doar două bucăți de mobilier așezate unul lângă altul, ci fiecare are importanța lui. Este aici o anumită importanță congruență. Una arată spre cealaltă, una explică pe cealaltă și noi astăzi înțelegem acestea mai bine. Mai ales și înainte de toate Isus, Alfa și Omega este acela, care peste toate, ce se derulează aici, vrea să intre mai profund în inima noastră.

Despre liturghia cuvântului, ce înseamnă, ce structură, cum este concepută și ce cuprinde, despre toate acestea vom vorbi data viitoare.

Lăudat să fie Isus Cristos!

Din sursă 29.05.2020

<https://www.tvlux.sk/archiv/play/ambon>

Cu acordul și binecuvântarea Mons. Jozefa Hal'ko

Pentru eventualele comenzi, observații sau mențiuni, mai jos aveți datele de contact:

E-mail: monimex_f@yahoo.com

Tel.: 0722 49 485